

SLUTTRAPPORT DAM HELSE

En god nabo i Oslo og Kristiansand.

Forord

Barn og familier som er nye i Norge har behov for å bygge trygge relasjoner til nærmiljøet, delta i aktiviteter som gir følelse av mestring, og ikke minst, bygge nettverk. I 2008 inngikk Redd Barna en intensjonsavtale med integrerings- og mangfolddirektoratet (IMDi). Siden den gang har Redd Barna jobbet målrettet med integrerings- og inkluderingsarbeid av barn og unge i Norge. Redd Barnas frivillige gjør en viktig innsats for å sikre at barn og unge med asyl- og flyktningbakgrunn blir likeverdige medlemmer av, og deltagere i sine nye lokalsamfunn. Gjennom aktivitetene skapes naturlige arenaer for kontakt mellom mennesker med ulik bakgrunn basert på ideen om at tilknytning og relasjoner mellom mennesker i samme nærmiljø er en viktig og nødvendig del av en god og varig gjensidig integrering, tilhørighet og god psykisk helse, og generelt bidrar til å bedre folkehelsen.

Sammendrag

Målsetting, målgruppe og bakgrunn for prosjektet

Barn og unge som er nye i Norge møter en rekke utfordringer. Overgangen fra livet på mottak til å bli bosatt i et lokalsamfunn er utfordrende for mange. Det er vanskelig for foreldre å ivareta integreringsprosessen til barna når de selv er i en sårbar fase og prøver å finne sin plass i samfunnet. Skolen anses i dag som barnas viktigste integreringsarena, men integrering er noe som foregår til alle døgnetstider, også etter skoletid. Å få delta på aktiviteter etter skoletid kan bidra til at nyankomne barn føler tilhørighet til sitt nye lokalsamfunn. Overordnet mål med arbeidet har vært å bidra til lokal integrering og inkludering gjennom frivillig arbeid, samt styrke barns rett til lek og fritid. Gjennom En god nabo skal nylig bosatte barn med flyktningbakgrunn bli kjent med deres nye nærmiljø, komme i gang med organiserte fritidsaktiviteter og opparbeide seg trygge og gode nettverk. Målgruppen har vært nylig bosatte flyktningfamilier som er en del av introduksjonsprogrammet.

Effekt mål

Gjennom En god nabo har Redd Barna-frivillige bidratt til at nylig bosatte flyktningfamilier i Oslo og Kristiansand har fått en lettere overgang til det norske samfunnet. Den tette kontakten mellom familiene og de frivillige har skapt trygge og tillitsfulle relasjoner, noe som har ført til at begge parter har fått medvirke i beslutninger rundt hvordan man skal tilbringe tiden sammen. Frivillige har introdusert familier for attraktivt tilbud i nærmiljøet, slik som loppemarked, skogsturer og kulturarrangementer. Mange av disse aktivitetene har vært gratis/rimelig å delta på, noe som gjør at familier kan gjenta aktivitetene på egenhånd. Mange av barna har også blitt introdusert for organiserte fritidsaktiviteter, og fått god støtte fra de frivillige til å melde seg på aktiviteter og bli kjent med veien til og fra aktiviteter. Gjennom flere fellesarrangementer for familier og frivillige har vi også skapt møteplasser for nye bekjentskap og uformell erfaringsutveksling.

Prosjektgjennomføring/Metode

For å imøtekomme målene for arbeidet har frivillige i Redd Barna jobbet i team som består av 2-4 frivillige som følger opp nylig bosatte familier. Vi har også hatt familiekoblinger hvor de nyankomne familiene blir koblet til norske familier/familier med lang botid i Norge. Frivillige har blitt rekruttert av koordinatorene ved regionkontorene, og må gjennom opplæring, signere etiske retningslinjer, levere politiattest og delta på førstehjelpskurs. Familier har blitt rekruttert til prosjektet via Nav ved Introduksjonsprogrammet. På det første møtet mellom familien og teamet av frivillige deltok også koordinator fra Redd Barna, familiens kontaktperson i Nav og en tolk - dette for å skape trygghet, tillit og forståelse hos alle parter. Hver familie følges inntil 12 måneder, avhengig av hvilke behov de har. Det frivillige teamet har faste møter med familien og introduserer de for aktiviteter i nærmiljøet, både organiserte og uorganiserte. De frivillige har jevnlig sendt rapporter til koordinator i Redd Barna og kontaktperson i Nav. Det har også vært de frivilliges oppgave å arrangere fellesarrangementene hvor familier og frivillige får møtes på tvers.

Resultater og resultatvurdering

- Målet var å engasjere 100 frivillige i prosjektet. I løpet av prosjektperioden har vi hatt 129 frivillige med som «gode naboer».
- Vi satt som mål å nå ut til 100 barn og deres foreldre i løpet av prosjektperioden. På grunn av utvidet prosjektperiode har vi nådd ut til 230 barn og deres foreldre.

- Vi satt også som mål å ha 4-6 møter med de frivillige for erfaringsutveksling og videreutvikling. Frivillige har hatt flere faste møtepunkter gjennom året, i tillegg til faglig påfyll gjennom en rekke fagkvelder osv.
- Et annet mål handlet om fellesarrangementer for familier og frivillige i prosjektet, med underholdning, mat, lek og moro. Det har vært 26 fellesarrangementer i prosjektperioden.
- Et siste mål handlet om å etablere gode samarbeidsrutiner mellom Redd Barna og kommuner. Gjennom samarbeidsavtaler har vi sikret at barn får dekket midler til medlemskontingent og evt. utstyr til fritidsaktiviteter dersom familien ikke kan dekke dette selv. Vi har også utviklet nyttige skjemaer som kommunen fyller ut med informasjon om familiene.

Oppsummering og videre planer

Gjennom prosjektperioden har hele 230 barn og deres familie fra nylig bosatte flyktningfamilier deltatt på aktiviteter sammen med Redd Barna-frivillige. Samtlige av disse har blitt bedre kjent med lavterskelstilbud i nabolaget, og mange har også blitt introdusert for organiserte fritidsaktiviteter. På grunn av lave asylankomster og utfordringer i å rekruttere nok frivillige har vi i løpet av prosjektperioden gjort noen justeringer i modellen. En del av disse justeringene har vi hatt gode erfaringer med og vil bygge videre på, for eksempel å rekruttere flere vennefamilier til prosjektet.

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn for prosjektet	5
Fra asylmottak til lokalsamfunnet	5
Betydningen av fritidsaktiviteter	5
Målsetting og målgruppe	6
Prosjektgjennomføring/metode	7
Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering	8
Måloppnåelse	8
Bli kjent-aktiviteter	9
Fritidsaktiviteter	11
Vennefamilier	12
Fellesarrangementer	13
Sagene-modellen	13
Koronasituasjonen	14
Oppsummering/videre planer	15
Materiell utviklet i prosjektperioden	16

Bakgrunn for prosjektet

Fra asylmottak til lokalsamfunnet

Vi ser en rekke utfordringer for barn og unge når de er nye i Norge. For det første er overgangen fra livet på mottak til lokalsamfunnet veldig utfordrende for mange. Forskning viser at foreldrenes rolle forandrer seg kraftig i det man går fra å være asylsøker til å få opphold i Norge. Som asylsøker har voksne begrensede muligheter til å ta del i det norske samfunnet og blir satt i en passiv ventetilværelse, mens myndighetene, mottak og organisasjoner tilrettelegger for at barna skal på skole og delta på fritidsaktiviteter. I det en familie får oppholdstillatelse, blir rollene imidlertid snudd på hodet. Fra å være en passiv aktør forventes foreldrene nå å ta en aktiv del i det nye lokalsamfunnet de er bosatt i, og selv ta seg frem i systemet. Det er utfordrende for foreldre å ivareta integreringsprosessen til barna når de selv er i en sårbar fase og prøver å finne sin plass i samfunnet. Videre er ofte foreldrene i en situasjon der de sliter med traumer og vonde opplevelser fra fortiden, og de er i mange tilfeller ikke i stand til å hjelpe barna med deres behov.

Vi savner også et mer helhetlig bilde av familien når de kommer til Norge. Slik det er i dag deltar foreldre i introduksjonsordningen som et ledd i integreringen i Norge, mens barna går på skole. Språk og kvalifisering til arbeidslivet er kjempeviktig, men integrering handler ikke bare om kvalifisering, det handler også om tilhørighet. Det å kjenne noen i nabolaget ditt, det å ha noen å si «hei» til på gata. Dessuten er integrering noe som foregår til alle døgnets tider, også etter skoletid. Muligheter for deltakelse i aktiviteter etter skoletid er like viktige arenaer for at barn og unge skal utvikle seg og føle tilhørighet til lokalsamfunnet. Det er derfor viktig og nødvendig med gode tiltak som bidrar til at barn og unge som bosettes i Norge får en god start og muligheter til deltagelse på lik linje med andre barn.

Betydningen av fritidsaktiviteter

De aller fleste barn og unge i Norge deltar på en eller annen form for organisert aktivitet enten det er fotball, speider eller fritidsklubben. Fritidsarenaen er derfor en viktig arena for integrering og for å bli kjent med andre jevnaldrende. For nylig bosatte barn med flyktningbakgrunn kan de negative

konsekvensene av isolering bli ekstra belastende fordi de i utgangspunktet ofte mangler nettverk. Fysisk aktivitet er videre viktig for barn utvikling og helse, og bidrar til god psykisk helse, konsentrasjon og læring. Deltakelse sammen med andre barn på aktiviteter bidrar til mestringsfølelse og tilhørighet. Manglende kjennskap til og erfaring fra typiske fritidsaktiviteter, som fotball, korps, dans, karate og annet, kan skape avstand mellom barn med flyktningbakgrunn og andre barn i skolen, og bidra til stigmatisering. Det finnes en del tiltak og tilskuddsmidler som tilrettelegger slik at unge kan delta uavhengig av familiens økonomi, men av erfaring ser vi at familiene ikke klarer å finne fram til disse tiltakene. Som ny i Norge kan det være utfordringer relatert til å melde seg på og finne frem til treningstider og lokaler.

Målsetting og målgruppe

Overordnet mål med arbeidet har vært å bidra til lokal integrering og inkludering gjennom frivillig arbeid, samt styrke retten til lek og en aktiv fritid for barn og unge, jf. barnekonvensjon art. 31. Gjennom En god nabo skal nylig bosatte barn med flyktningbakgrunn bli kjent med deres nye nærmiljø, komme i gang med organiserte fritidsaktiviteter og opparbeide seg trygge og gode nettverk.

Delmålene har vært følgende:

- Frivillige bidrar til å lette overgangen til det norske samfunnet.
- Frivillige bidrar til at barn og unge får muligheten til å delta på organiserte fritidsaktiviteter, på lik linje med andre barn.
- Deltakelse på aktiviteter bidrar til økt mestringsfølelse, selvtillit og følelse av tilhørighet for en sårbar gruppe barn og unge
- Aktivitetene bidrar til at familiene raskt blir kjent med hvilket muligheter som finnes i sitt nye nærmiljø, og opparbeider seg trygge og gode nettverk. Skaper møteplasser.

Målgruppa for En god nabo har vært nylig bosatte barn og familier som er en del av introduksjonsprogrammet. Videre har frivillige vært en viktig målgruppe for prosjektet.

Prosjektgjennomføring/metode

For å imøtekomme målene for arbeidet har frivillige i Redd Barna jobbet i team som består av 2-4 frivillige som følger opp nylig bosatte familier. Vi har i prosjektperioden også satset mye på familiekoblinger hvor de nyankomne flyktningfamiliene blir koblet til norske familier/familier med lang botid i Norge. Erfaringer med bruk av hele familier som frivillige i prosjektet utdypes i neste kapittel.

Frivillige har blitt rekruttert av koordinatorene ved regionkontorene. De frivilliges rolle har vært å tilrettelegge for aktiviteter og å bidra til at barn og familier blir kjent med sitt nye nærmiljø, bygger nettverk og får kjennskap til de ulike aktivitetene som finnes i nærmiljøet, deriblant organiserte fritidsaktiviteter. Før de kan starte opp i prosjektet må de gjennom opplæring, signere etiske retningslinjer og levere politiattest. I løpet av de første månedene etter oppstart deltok de også på førstehjelpskurs.

Familier har blitt rekruttert til prosjektet via Nav ved Introduksjonsprogrammet. Familiene får informasjon om tilbudet via deres kontaktperson i Nav i tillegg til gjennom brosjyren «Ny i lokalmiljøet» som Redd Barna har utarbeidet. Brosjyren inneholder informasjon om tilbudet og er oversatt til ulike språk¹.

Første møte mellom familien og teamet av frivillige har blitt gjennomført hos kommunen eller hjemme hos familien. Her deltok også en representant fra Redd Barna, familiens kontaktperson i Nav og en tolk - dette for å skape trygghet, tillit og forståelse hos alle parter. På dette første møtet får familien informasjon om hvem Redd Barna er, hvordan vi jobber, forventninger og rolleavklaringer, og man avtaler neste møte hvor de frivillige og familien skal møtes.

Hver familie følges inntil 12 måneder, avhengig av hvilke behov de har. Underveis skriver de frivillige rapporter som sendes til koordinator ved regionkontoret og kontaktperson i Nav.

Det frivillige teamet har ved behov bidratt konkret med det praktiske rundt deltagelse i ulike aktiviteter:

- Kartlegge hvilke aktiviteter som finnes i nærmiljøet
- Avtale prøvetimer med trener og leder

¹ <file:///C:/Users/phng/OneDrive%20-%20Save%20the%20Children%20International/En%20god%20nabo/En%20god%20nabo%20brosjyre/En%20god%20nabo%20brosjyre%20-%20siste%20version.pdf>

- Bistå med søking av midler og kontingent og nødvendig utstyr hos kommunen
- Følge til og fra aktivitet inntil gode rutiner er etablert med trenere og foreldre
- Forklare hensikten med dugnad på idrettslaget samt andre ting som dukker opp

I tillegg til dette har det vært viktig med noen felles arrangementer hvor familier og barn får muligheten til å møte hverandre og andre norske familier, praktisere språk og skape et nettverk.

Hovedoppgavene til koordinatorene ved regionkontorene har vært:

- Rekruttering, opplæring og veiledning av frivillige
- Følge opp og styrke aktiviteten
- Gjennomføre regelmessige møter med frivillige for erfaringsutveksling og videreutvikling
- Opprette kontakt og ha løpende dialog med kommuner og andre samarbeidspartnere som idrettslag, kulturarrangører og andre relevante instanser
- Legge til rette for fellesarrangement for familier og de frivillige
- Lage aktivitetskalender med oppdatert oversikt over aktivitetstilbud i kommunen/bydelen slik at teamene og familiene er løpende orientert om tilbudene som finnes

Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering

Måloppnåelse

Gjennom En god nabo i Oslo og Kristiansand har en rekke familier som er nye i Norge blitt bedre kjent med sitt nye nærmiljø og introdusert for ulike aktiviteter, både fritidsaktiviteter, kulturtilbud og andre lavterskelsaktiviteter.

Vi har i løpet av prosjektperioden nådd målene vi hadde satt oss:

- Vi satt som mål å engasjere 100 frivillige i prosjektet. I løpet av prosjektperioden har vi hatt 129 frivillige med som «gode naboer» for nylig bosatte flyktningfamilier.
- Vi satt som mål å nå ut til 100 barn og deres foreldre i løpet av prosjektperioden. Totalt har vi nådd ut til hele 230 barn og deres foreldre i nylig bosatte flyktningfamilier. Dette har både

sammenheng med at prosjektperioden ble utvidet med et år og at vi har hatt flere store fellesaktiviteter.

- Vi satt også som mål å ha 4-6 møter med de frivillige for erfaringsutveksling og videreutvikling. Gruppene har hatt faste møtepunkter gjennom årsmøter, kick-off og styremøter. Disse møtepunktene blir brukt mye til erfaringsutveksling og planlegging. Ellers har vi sikret faglig påfyll gjennom et årlig nasjonalt seminar for frivillige, en rekke fagkvelder og andre møtepunkter. Vi opplever disse møtepunktene for frivillige som betydningsfulle for måloppnåelse.
- Et annet mål handlet om felles arrangementer for familier og frivillige. Disse har gjerne inneholdt underholdningsinnslag, mat, lek og moro for barna. Fellesarrangementene har vært populære, både blant familiene og de frivillige. Det har vært hele 26 fellesarrangementer for familier og frivillige i Kristiansand og Oslo.
- Et siste mål handlet om å etablere gode samarbeidsrutiner mellom Redd Barna og kommuner. Redd Barna har ikke oversikt over familiene som blir bosatt i kommunene til enhver tid og er derfor avhengig av et godt samarbeid, slik at kommunen henviser oss til de familiene som har behov for En god nabo. Vi har laget et enkelt skjema som kommunen/bydelen fyller ut med informasjon om antall barn, landbakgrunn, behov osv. Gjennom samarbeidsavtaler med Kristiansand kommune og utvalgte bydeler i Oslo har vi sikret at barn får dekket midler til medlemskontingent og evt. utstyr til fritidsaktiviteter dersom familien ikke kan dekke dette selv. Samarbeidet med Nav har fungert bra og sikrer at vi når ut til målgruppen.

En god nabo er både ressurs- og tidkrevende i form av tett oppfølging og veiledning av de frivillige, og arbeidet krever et godt samarbeid med kommunene. Samtidig er En god nabo en god modell som bidrar til en tett oppfølging av nylig bosatte familier, noe som gir svært gode og målbare resultater. Dette er noe som også bekreftes av evalueringen av arbeidet som ble gjennomført av NTNU samfunnsforskning. I tillegg er et av anbefalingene fra NTNU at En god nabo modellen bør vurderes å etableres i flere kommuner som bosetter flyktninger, samt utvide til andre målgrupper.

Bli kjent-aktiviteter

Tiden etter det første møtet mellom de frivillige og familien går til å bli bedre kjent. Her er det mindre fokus på organiserte aktiviteter, og mer fokus på å ha det hyggelig sammen og bli kjent med

lavterskelsaktiviteter. Sammen med de frivillige har familiene besøkt bondegårder, loppemarked, badeplasser, bibliotek, parker og andre steder i nabolaget. De har også dratt på bowling, kino, stått på skøyter, lagd mat sammen og besøkt nærmiljøfestivaler/kulturdager. Bli kjent-aktiviteter bidrar spesielt til første del av prosjektets målsetting om at barn og familier med flykningbakgrunn skal bli kjent med deres nye nærmiljø.

Barns medvirkning er et viktig arbeidsprinsipp i Redd Barna. Mange av forslagene til bli-kjent aktiviteter kommer derfor fra barna selv. Koordinator ved regionskontoret har også kartlagt ulike gratisaktiviteter som de frivillige får en oversikt over. Dersom barna selv ikke har noen forslag til aktiviteter kan de frivillige bruke denne kartleggingen som et godt utgangspunkt. De frivillige introduserer familiene i all hovedsak for gratis eller rimelige aktiviteter som familiene kan gjøre igjen på et senere tidspunkt (loppemarked, bondegård, gratis teaterforestillinger osv.), mens barna selv gjerne foreslår aktiviteter som koster litt (f.eks. lekeland). Det kommer tydelig frem i referater hvilken verdi disse aktivitetene har for at begge parter skal bli trygge på hverandre:

«På vei til bowlingen var guttene ganske stille og sjenerte. Det snudde fort når vi kom til bowlingen. Man kunne tydelig se at minstegutten koste seg ekstremt mye! Storebroren var litt mer forsiktig og holdt seg litt i bakgrunnen i begynnelsen, men etter hvert så man også tydelig at han synes dette var skikkelig gøy» (fra rapport av frivillig 2019).

Ved å besøke hverandre jevnlig, lage mat sammen og bli trygge på hverandre åpner man også opp for språkutvikling og kulturutveksling. Både frivillige og de nyankomne familiene vektlegger det å lære om hverandres kultur og språk som en særlig styrke ved En god nabo og de tette koblingene:

«Det som var bra var at mange av oss lærte norsk fort. Også lærte vi hvordan normen er, eller hvilken kultur de har» (sitat av mor i evalueringsskjema 2019).

Det fremkommer igjen og igjen hvilken verdi en «tett-på»-tilnærming har for integreringsprosessen ved at det skaper et rom for å ta opp ulike spørsmål man sitter med, og at man kan få støtte til dagligdagse utfordringer man møter på. Flere av de frivillige har også gitt tilbakemelding om hvilken verdi denne tette koblingen har for deres egen læring og utvikling. De syns det er berikende å bli godt kjent med en ny kultur og kan også oppleve å bli kjent med nye sider ved seg selv.

Ikke alle koblinger går like bra, dessverre. Ca. 20 % av koblingene varer ikke lenger enn et par måneder. Det er ulike årsaker til dette, det kan handle om mangel på kjemi mellom familie og de frivillige, at familien ikke lenger opplever tilbudet som relevant for dem, eller at det har vært dårlig informasjon til foreldrene om hva prosjektet går ut på. Vi prøver å stadig styrke prosjektet og skape mest mulig forutsigbarhet gjennom god informasjon om prosjektet tidlig i prosessen (via Nav) og ha et sterkere fokus på forventningsavklaringer under det første møtet (hvor tolk også er til stede).

Fritidsaktiviteter

Etter noen måneder med bli-kjent aktiviteter er det et større fokus på organiserte aktiviteter for barna. De frivilliges oppgave er å kartlegge både hvilke interesser barna har og hva slags fritidstilbud som finnes i familiens nærmiljø. Det er ikke alle barn som ønsker å starte på en organisert fritidsaktivitet, men de skal få informasjon og mulighet til å melde seg på en aktivitet dersom de ønsker det. Rapporter fra frivillige viser at det er store forskjeller mellom barn og familier; noen barn melder allerede på første møte ifra om hva slags fritidsaktivitet de ønsker å starte opp på, mens andre er lenge usikre. Siden en del av barna mangler erfaring med organisert aktivitet, har noen av våre frivillige brukt en del tid på å gjøre barna bedre kjent med aktiviteten og rammene rundt, for eksempel ved å se på en fotballtrening eller besøke relevante nettsider/videoer.

Dersom et barn ønsker å delta på en fritidsaktivitet, har de frivillige tatt kontakt med de som organiserer aktiviteten for å avtale en prøvetime. På prøvetimen får barnet og foreldrene et bedre inntrykk av aktiviteten og muligheten til å ta en siste vurdering på om det er dette de ønsker. Vi har fått tilbakemeldinger fra både frivillige og foreldre at det er nyttig å avtale prøvetime i forkant da flere barn har dratt på prøvetime og innsett at det ikke var den riktige aktiviteten for dem allikevel. Da tar man en ny runde med familien og vurderer andre aktuelle aktiviteter.

Familien får støtte av de frivillige til å melde barn på fritidsaktiviteter. De fleste fritidsaktiviteter har nettsider med informasjon om aktiviteten på norsk, noe som gjør det vanskelig for familier som er nye i Norge og med begrensede norskkunnskaper. De frivillige kan hjelpe med å fylle ut påmeldingsskjemaer, forklare rutiner og forventinger som f.eks. dugnadsarbeid og tidspunkter for trening/øving. De frivillige har også gjort foreldre kjent med veien til og fra aktiviteten slik at de selv kan følge barna til og fra aktivitet. Noen fritidsaktiviteter krever også innkjøp av utstyr og betaling av medlemskontingent. Disse utgiftene betaler familien selv eller søker om støtte til via sin kontaktperson i kommunen. Både Kristiansand kommune og Oslo kommune ved Bydel Frogner har gode støtteordninger som bidrar til at barn og unge får økonomisk støtte til å delta på organiserte aktiviteter.

Blant organiserte aktiviteter har det vært spesielt populært med svømming, fotball og dans og de fleste barna som deltar i En god nabo blir også knyttet til en organisert fritidsaktivitet. Mange av de litt eldre barna har blitt introdusert for ungdomsklubber i nærmiljøet.

I prosjektet har det også deltatt en del familier med barn under skolealder. På grunn av lave asylankomster og færre familier som skal bosettes i kommunen/bydelene har vi åpnet for mer deltakelse blant småbarnsfamilier. Ettersom de fleste fritidsaktiviteter er rettet mot barn i skolealder har man da justert målet om fritidsaktiviteter og heller fokusert på andre aktiviteter som bidrar til at familien blir kjent med attraktivt småbarnstilbud, som for eksempel babysang, fine trilleturer, lekeplasser osv. Til småbarnsfamilier har vi som regel koblet hele familier i stedet for team bestående av 2-4 frivillige. Hele familier som deltar som frivillige i prosjektet kaller vi for «vennefamilier».

Vennefamilier

Siden 2019 har det vært mer fokus på rekruttering av hele familier som ønsker å delta i prosjektet med egne barn. Disse familiene er enten norske eller har lang botid i Norge. I likhet med gruppene på 2-4 frivillige har også de i oppgave å gjøre flyktningfamiliene bedre kjent med sitt nye nabolag og aktivitetstilbud.

Vi startet smått med rekruttering av vennefamilier allerede i 2018, og tilbakemeldingene fra Nav har vært at dette oppleves som spesielt attraktivt blant de nylig bosatte flyktningfamiliene som skal inn i prosjektet. I Frogner bydel i Oslo har det så å si kun vært familiekoblinger det siste året. Vi kobler da, så godt det lar seg gjøre, familier med barn i noenlunde lik alder. Rekrutteringen av vennefamilier til prosjektet er noe mer utfordrende, men til gjengjeld ser vi at kontakten i disse koblingene i større grad opprettholdes. Referater fra vennefamiliene forteller ofte om barn som leker godt sammen:

«De var i fin lek alle sammen (barna) da jeg kom ut og mine døtre ville ikke hjem! De gleder seg allerede til neste treff. Far og mor var også veldig hyggelige og gjestfrie. Alt i alt en veldig hyggelig fredagskveld»
(frivillig i vennefamilie, april 2018)

Familiekoblinger fungerer spesielt bra mellom familier som har barn i barnehage eller på barnetrinnet. Her opplever vi at barna i de to familiene ofte får en god kontakt, mens det med tenåringer/ungdommer kan være noen flere utfordringer med kontakten. Ungdommer er generelt en vanskeligere gruppe å engasjere i dette prosjektet. Vår vurdering er at ungdomsklubber og andre åpne møteplasser er viktigere tilbud for denne gruppen enn En god nabo.

Fellesarrangementer

Frivillige og familier samles flere ganger i året til fellesarrangementer. I både Oslo og Kristiansand har fellesarrangementene vært populære. Her får familiene muligheten til å møte hverandre, praktisere norsk og skape et større nettverk seg imellom. Eksempler på fellesarrangementer i prosjektperioden har vært hyttetur med overnatting, sommerfest i parken, juleverksted, og tur til Tusenfryd og Kristiansand dyrepark.

Siden En god nabo i hovedsak bygger på koblinger mellom frivillige i grupper på 2-4 og enkeltfamilier, bidrar fellesarrangementene til å bygge identitet og en fellesskapsfølelse. Her får man treffe andre frivillige og familier som deltar i det samme prosjektet, og det åpner opp for uformell erfaringsutveksling. Fellesarrangementene er gjerne noe litt utenom det vanlige, og vi har fått mange positive tilbakemeldinger fra familier og frivillige:

- «*Dette er den beste dagen vi har hatt siden vi kom til Norge. Jeg tror jeg har hatt det like gøy som sønnen min*» (sitat av mor, juli 2019, etter tur til Tusenfryd)

- «*Det var gøy å dra på tur sammen de andre familiene, om sommeren. Også snakke eller lage mat fra forskjellige kulturer*» (sitat av far i evalueringsskjema, september 2019)

Sagene-modellen

I Sagene bydel i Oslo har vi siden høsten 2019 testet ut en litt annerledes variant av En god nabo med et større fokus på fellesaktiviteter. Vi har i denne bydelen tidligere hatt en del koblinger mellom frivillige i grupper på 2-4 og nylig bosatte flyktningfamilier i bydelen. Mange av de frivillige har da vært mellom 18-25 år, noe vi erfarer at kan føre til enkelte utfordringer i relasjonen mellom de og familien. Vi fikk blant annet en konkret tilbakemelding fra en familie om at foreldrene ønsket frivillige som var mer på deres egen alder, og at de synes det var unaturlig å skulle tilbringe så mye tid med veldig unge frivillige. En god nabo er dessuten en ressurskrevende modell (mange frivillige på en familie). Både i Oslo og Kristiansand er det et bredt spekter av frivillige aktiviteter og høy konkurranse om de frivillige. Det er derfor spennende å se om vi gjennom noen justeringer i modellen kan nå ut til flere familier uten et like stort behov for mange frivillige.

I stedet for å finne på aktiviteter i mindre grupper har vi testet en ny variant av En god nabo hvor det åpnes opp for at man finner på flere aktiviteter som en større gruppe bestående av flere familier og frivillige. Dette er en modell under utvikling, og det er viktig å finne måter å fremdeles jobbe mot de samme målsetningene i prosjektet, altså *gjøre nylig bosatte barn med flyktningbakgrunn kjent med*

deres nye nærmiljø, tilrettelegge for at de kan komme i gang med organiserte fritidsaktiviteter og opparbeide seg trygge og gode nettverk. Noen eksempler på aktiviteter i Sagene bydel er har vært å besøke en bydelsfestival, samles i flere av de lokale parkene og å delta på åpne arrangementer på samfunnshuset i bydelen.

Vi har fått mange gode tilbakemeldinger på denne varianten og opplever at familiene får god kjennskap til lavterskeltilbud i bydelen, men ser også et behov for å få inn et tydeligere fokus på organiserte fritidsaktiviteter. På grunn av koronasituasjonen har mye av arbeidet med modellen måtte stoppe opp, men det er ønske om å jobbe videre med modellen fra høsten av. Les mer om dette i neste kapittel.

Koronasituasjonen

På grunn av COVID-19 ble vi fra mars 2020 nødt til å tilpasse oss den nye situasjonen med smittevern hensyn og endre måten vi jobber på, både hvordan vi når ut til barn og familier, men også hvordan vi følger opp frivillige. Våre aktiviteter direkte med barn og familier ble avvirket i en lengre periode. I denne perioden hadde noen av de frivillige kontakt med familier via telefon og våre prosjektkoordinatorer var i tett kontakt med Nav i de ulike bydelene i Oslo og med Nav i Kristiansand kommune for å kartlegge situasjonen blant de nylig bosatte flyktningfamiliene.

Tilbakemeldingene fra kommuner og familiene har vist at det har vært et stort behov for aktiviteter, men også at mange foreldre er redde og bekymret for den nye situasjonen og smitte. Mange familier har få leker, spill og tegnesaker som de kan samles om, og som kan holde barna i aktivitet. Vi har derfor utviklet og distribuert «aktivitetspakker» til barna og familiene som deltar på våre aktiviteter. Aktivitetspakkene inneholdt ulike leker som spill, kort, tegnesaker, i tillegg har vi utviklet foreldretips til aktiviteter som kan gjøres sammen med barna, enten inne eller ute, samt tips til foreldre om hvordan de kan snakke med barna om korona. Tipsene er oversatt til 16 ulike språk². En gjentagende tilbakemelding fra Nav og våre frivillige var at flere av familiene holdt seg mye innendørs. Frivillige og ansatte satt derfor også sammen et ressurshefte med ulike tips til trygge uteaktiviteter med informasjon om korona på ulike språk. Disse delte vi ut til familiene sammen med tegnekritt, badminton-sett og annet utstyr til utendørsaktiviteter. I slutten av mai kunne vi smått åpne opp for fysiske møter og aktiviteter. For at våre aktiviteter skal være forsvarlige og i tråd med anbefalinger fra helsemyndighetene har vi utviklet følgende:

- Veileder til smittevernopplæring

² <https://www.reddbarna.no/6-tips-til-hvordan-du-kan-snakke-med-barn-om-korona>

- Opplæring til frivillige om hvordan gjennomføre aktiviteter innenfor smittevern hensyn.
- Retningslinjer i henhold til smittevern
- Informasjonsskriv til familier som skal delta i aktivitet (oversatt til 11 ulike språk).

Oppsummering/videre planer

Gjennom prosjektperioden har hele 230 barn og deres familier deltatt på aktiviteter sammen med Redd Barna-frivillige. Samtlige av disse har blitt bedre kjent med diverse lavterskelstilbud i nabolaget, og mange har også blitt introdusert for organiserte fritidsaktiviteter.

På grunn av lave asylankomster og noen utfordringer med å rekruttere nok frivillige til prosjektet har vi i løpet av prosjektperioden gjort noen justeringer i modellen. Disse justeringene har vært:

- å åpne opp for større deltakelse av småbarnsfamilier. En del av disse familiene har hatt barn som ikke er gamle nok til organiserte fritidsaktiviteter.
- å rekruttere flere vennefamilier ettersom dette er spesielt attraktivt blant de nyankomne familiene.
- å satse mer på fellesarrangementer for å åpne opp for nye bekjentskap, fellesskapsfølelse og identitetsbygging
- å åpne opp modellen i en av samarbeidsbydelene for å nå ut til flere familier med færre frivillige.

Høsten 2020 fortsetter vi med rekruttering av nye frivillige til prosjektet. I Oslo vil det være et særlig fokus på å rekruttere flere vennefamilier, mens man i Kristiansand først og fremst vil fortsette med den opprinnelige modellen (2-4 frivillige per familie). Med tanke på koronasituasjonen anser vi En god nabo som en spesielt god modell å satse på til høsten da mye av aktiviteten skjer i mindre grupper, i motsetning til større aktivitetsgrupper pga. smittehensyn.

Dersom smittesituasjonen tillater det, vil det også satses på flere fellesarrangementer og videreutvikling av Sagene-modellen. I Sagene-modellen er det blant annet planer om å samarbeide tettere med idretten og aktivitetsguider i bydelen, og å arrangere egne samlinger for familier med veiledning og informasjon om ulike fritidsaktiviteter og forventinger til foreldre som hører med (eks. dugnad). Det er også planer om å styrke foreldrenes deltakelse i planleggingen av aktiviteter i Sagene bydel og å åpne mer opp for at også de deltar som Redd Barna-frivillige.

Det er også planer om å fortsette å øke relevant kunnskap blant de frivillige om for eksempel flyktnings situasjonen i verden, traumebevisst omsorg, barns medvirkning og foreldreinvolvering gjennom fagkvelder og seminarer.

Materiell utviklet i prosjektperioden

- Brosjyre «Ny i Norge»
- Informasjons- og rekrutteringsfilm «En god nabo»
- Aktivitetshefte til familier under COVID-19 (oversatt til 6 ulike språk)
- Veileder til smittevernopplæring
- Opplæring til frivillige om hvordan gjennomføre aktiviteter innenfor smittevernhensyn
- Retningslinjer i henhold til smittevern
- Informasjonsskriv til familier som skal delta i aktivitet under COVID-19 (oversatt til 7 ulike språk)